

**Ako sa nestat'
vedcom
v spoločenských vedách**

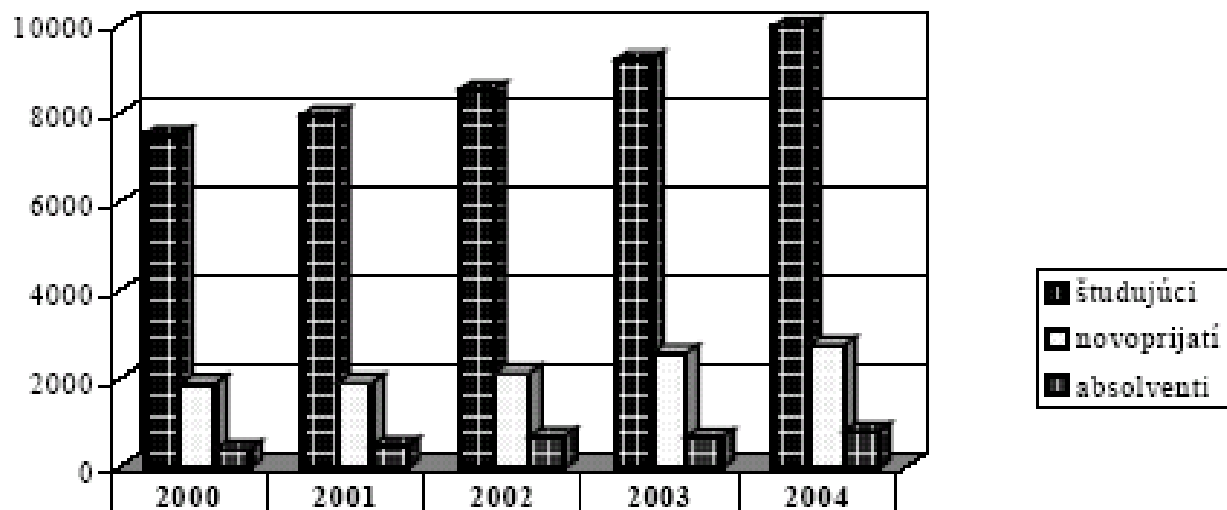
Barbora Holubová
Stredisko pre štúdium práce a rodiny, 15. februára, 2006

Štruktúra prezentácie

- **Vývoj počtu doktorandov a výskumníkov**
- **Motivácie pre vedeckú kariéru**
- **Podporné a brzdiace faktory**
- **Paradoxy vedeckej kariéry v spoločenských vedách**

Vývoj počtu doktorandov

Študujúci, novoprijatí a absolventi doktorandského štúdia na vysokých školách

	2000	2001	2002	2003	2004
študujúci	7504	7964	8530	9217	9971
novoprijatí	1905	1922	2122	2597	2773
absolventi	409	510	712	701	836

Vývoj počtu doktorandov

Počet študentov dennej a externej formy doktorandského štúdia na VŠ a SAV

	2002			2003			2004		
	D	E	spolu	D	E	spolu	D	E	spolu
VŠ	2067	6463	8530	2295	6922	9217	2735	7236	9971
SAV	449	447	896	427	481	908	424	497	921
spolu	2516	6910	9426	2722	7403	10125	3159	7733	10892

Zdroj: UIPŠ a SAV (výročná správa 2004)

Vývoj počtu doktorandov

Študijný odbor	2002			2003			2004		
	D	E	spolu	D	E	spolu	D	E	spolu
Prírodné vedy	407	706	1113	457	684	1141	540	714	1254
Technické vedy a náuky	738	1677	2415	791	1892	2683	938	1985	2923
Poľnohospodárske-lesnícke a veterinárne vedy	159	375	534	151	388	539	169	354	523
Lekárske a farmaceutické vedy	154	842	996	184	853	1037	204	924	1128
Spoločenské vedy, náuky a služby	512	2513	3025	603	2748	3351	731	2818	3549
Vedy a náuky o kultúre a umení	92	313	405	100	311	411	143	339	482
Vojenské a bezpečnostné vedy	5	37	42	9	46	55	10	102	112

Vývoj počtu doktorandov

Počty absolventov doktorandského štúdia podľa študijných odborov na VŠ

Vedné odbory	rok 2002	rok 2003	rok 2004
Prírodné vedy	132	129	163
Technické vedy a náuky	177	171	182
Pol'nohospodárske – lesnícke a veterinárne vedy	56	62	52
Lekárske a farmaceutické vedy a náuky	99	85	116
Spoločenské vedy, náuky a služby	222	225	272
Vedy a náuky o kultúre a umení	24	29	33
Vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	2	0	14

Zdroj: UIPŠ Bratislava

Vývoj počtu výskumníkov (v FTE)

Ukazovateľ	1998	2003	2004
Výskumníci	10 145 (61,6 %)	9 627	10 711 (74,7 %)
DrSc, CsC, prof, doc	4 781	4 374	-
Prírodné vedy	3 176	4 239	-
Inžinierstvo a technológ.	6 832	4 158	-
Spoločenské vedy	1 739	1 570	-

Zdroj: ŠR

SÚHRNNÉ ZISTENIA

Študentov a absolventov doktorandského štúdia je najviac v spoločenských vedách

Celková nízka úspešnosť doktorandského štúdia

Z celkového počtu absolventov doktorandského štúdia ženy netvoria ani polovicu, v spoločenských vedách je to však 57 %

Z celkového počtu FTE na Slovensku v roku 2003 tvorili spoločenské vedy 11,7 %, prírodné vedy a inžinierstvo po 31 %

Motivácie pre vedeckú kariéru

- **predpoklad: doktorandúra = vedecká kariéra**
- **študenti posledných ročníkov + doktorandi**
- **dotazníková metóda (SA) + skupinové rozhovory**

Motivácie pre vedeckú kariéru

Študenti posledných ročníkov VŠ

- 1. Rozšíriť svoje poznatky**
- 2. Spôsob sebarealizácie**
- 3. Podmienka pre ďalší rast**

- 1. Rozšírenie odborného profilu a sebarealizácia (100:76)**
- 2. Rozvíjanie kontaktov doma a v zahraničí (88:52)**
- 3. Riešenie nezamestnanosti (61:50)**
- 4. Pokračovať vo výskumnej práci (47:60)**

Nadšenci – pragmatici (80:20)

Motivácie pre vedeckú kariéru

Študenti doktorandského štúdia (D+E)

- **Zvýšenie kvalifikácie (1,44 : 1,49)**
- **Výskumná, vedecká práca (1,89 : 1,90)**
- **Zlepšenie pracovnej pozície v zamestnaní (1,72 : 2,01)**

Motivácie pre vedeckú kariéru

Študenti doktorandského štúdia (D+E)

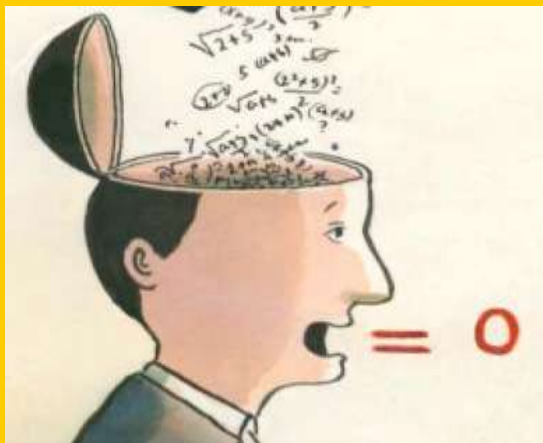
Čo sa musí zmeniť, aby bol záujem o výskum a vývoj väčší?

- 1. Platy**
- 2. Platy**
- 3. Možnosti zahraničných pobytov**

SÚHRNNÉ ZISTENIA

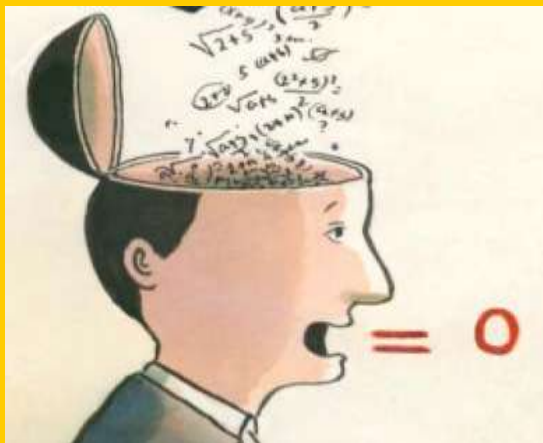
- **Študenti posledných ročníkov VŠ**
  - sebarealizačné a kvalifikačné motívy
  - vedecká kariéra až v druhom slede
- **Doktorandi**
  - zvýšenie kvalifikácie + vedecká práca
  - spájanie doktorandúry skôr s akademickou než vedeckou kariérou

Podporné a brzdiace faktory vedeckej kariéry

Oblasť školstva:

- redukcia možností získať PhD titul
- rozsahom neúmeraná pedagogická činnosť
- „nevyriešený“ status doktoranda
- mechanizmy vytvárania doktorandských miest
- dôvody neukončenia doktorandského štúdia

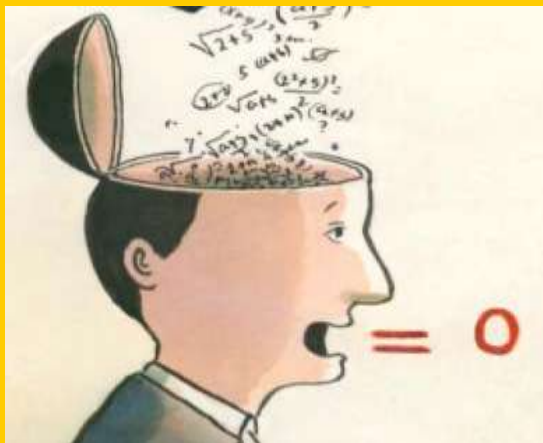

Podporné a brzdiace faktory vedeckej kariéry

Oblasť vedy:

- obraz vedy a vedca v spoločnosti
  - zo strany študentov a doktorandov
  - zo strany laickej verejnosti
- postavenie spoločenských vied
  - hierarchizácia vedných disciplín

SÚHRNNÉ ZISTENIA

Zmeny v systéme doktorandského štúdia zatiaľ nepriniesli pozitívne výsledky

Doktorandúra ako dočasné riešenie nezamestnanosti

Negatívny obraz vedca a slabá informovanosť o práci vedcov

PARADOXY VEDECKEJ KARIÉRY

Počet doktorandov $\neq$ **Počet výskumníkov**

Účel doktorandúry $\neq$ **Motívy študentov**

Nízky počet dokončených doktorandúr $\neq$ **Nenaplnenie motívov**

Zmeny v systéme s dobrým úmyslom $\neq$ **Negatívne nezamýšľané dôsledky**

Nábor do vedy $\neq$ **Nezáujem o vedcov v spoločenských vedách**

**Zatiaľ toľko k súčasnému
stavu poznania o....**

Pokračovanie na budúce.

